

Historia Iliyofichika ya Mstari wa Arobaini - Namba Thelathini na Mbili

Ezekieli Namba Kumi na Tatu

Jeff Pippenger

2026-10-02

Ujumbe wa onyo katika kitabu cha Ezekieli ni ‘ishara ya mazingiro.’ Wakati mazingiro yalipoanza, mke wa Ezekieli alikufa, na Ezekieli akaamriwa asiomboleze kifo chake. Kifo chake, pamoja na kutokumwombolezea kwake kifo hicho, kilifananisha mazingiro hayo na uharibifu wa Yerusalemu uliokuwa ukikaribia. Matendo yake na kifo chake vinawakilisha ishara ya onyo, vikifananisha ishara ya onyo ya wakati ujao iliyowekwa mbele na Yesu, kama “chukizo la uharibifu.”

Basi mtakapoliona chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli, limesimama mahali patakatifu, (asomaye, na afahamu). Mathayo 24:15.

Wakati viwango vya Waroma vilipowekwa ndani ya viunga vya hekalu, Wakristo waliokuwa Yerusalemu walipaswa kuukimbia mji. Mashahidi wawili wa ishara ya kuharibiwa kwa Yerusalemu wanasisitiza uzito wa kuitambua “ishara” hiyo kabla ya mazingiwa, na ufunuo wa uvuvio unaendelea kubainisha kwamba mashahidi hao wawili hupata “utumizi wao wa moja kwa moja zaidi” katika siku za mwisho. Akinena kuhusu onyo la Kristo la kuharibiwa kwa Yerusalemu kuhusiana na Ezekieli na Yohana wakiwa katika njozi ya hekalu, Dada White aliandika:

“Ingawa unabii huu ulipata utimizo wa sehemu katika kuangamizwa kwa Yerusalemu, una matumizi ya moja kwa moja zaidi kwa siku za mwisho.

“Tunasimama katika kizingiti cha matukio makuu na ya kutisha. Unabii unatimizwa upesi. Bwana yuko mlangoni. Muda si mrefu, mbele yetu utafunguliwa kipindi chenye umuhimu mkuu sana kwa wote walio hai. Mabishano ya zamani yatafufuliwa; mabishano mapya yatazuka. Matukio yatakayotekelezwa katika ulimwengu wetu hayajawahi hata kuotwa bado.” Testimonies, juzuu la 5, 753.

Katika sura ya nne, Ezekieli alielekezwa kuigiza mfano uliokuwa ukisisitiza “ishara ya mazingiwa.” Ezekieli aliigiza mfano mara tano katika kitabu chake, jambo ambalo ndugu zake walikataa kuliona. Ezekieli alisema na ndugu zake mara tano, nao wakakataa kusikia. Mifano yake ya kuigizwa na jumbe zake huonyesha tabaka la mabikira wapumbavu la aina tano wanaokataa kupokea ongezeko la “maarifa” linalohusishwa na mifano yake na maneno yake. Maneno hayo na mifano hiyo yalihusiana moja kwa moja na uangamivu wa Yerusalemu ambao una “matumizi ya moja kwa moja zaidi kwa siku za mwisho.”

Wewe nawe, mwanadamu, twaa tofali, uliweke mbele yako, ukachore juu yake mji, naam, Yerusalemu. Kisha uzingire, ukajenge ngome juu yake, ukautupie boma; ukaweke kambi juu yake pia, na kuweka mabehewa ya kubomolea pande zote kuuzunguka. Tena jitwalie kikaango

cha chuma, ukakiweke kiwe kama ukuta wa chuma kati yako na mji; nawe uelekeze uso wako juu yake, nao utazingirwa, nawe utauzingira. Hii itakuwa ishara kwa nyumba ya Israeli.

Lala pia ubavu wako wa kushoto, nawe uweke juu yake uovu wa nyumba ya Israeli; kwa hesabu ya siku utakazolala juu yake, ndivyo utakavyouchukua uovu wao. Kwa maana nimekuwekea miaka ya uovu wao, kwa hesabu ya siku, siku mia tatu na tisini; ndivyo utakavyouchukua uovu wa nyumba ya Israeli. Na utakapozitimiza, ulale tena juu ya ubavu wako wa kuume, nawe utauchukua uovu wa nyumba ya Yuda siku arobaini; nimekuwekea kila siku kuwa mwaka mmoja. Basi utaelekeza uso wako kuelekea mazingiwa ya Yerusalemu, na mkono wako utakuwa umefunuliwa, nawe utatabiri juu yake. Na tazama, nitakuwekea vifungo, wala hutageuka kutoka ubavu mmoja kwenda ubavu mwingine, hata utakapokamilisha siku za mazingiwa yako. Ezeieli 4:1–8.

Ishara

Neno “ishara” linapatikana mara tisa katika kitabu cha Ezeieli. Katika sura ya nne, kuzingirwa kwa Yerusalemu ni “ishara” kwa nyumba ya Israeli. Katika sura ya kumi na mbili, Ezeieli tena ni “ishara” inayotambulisha kuzingirwa na kuangamizwa kwa Yerusalemu.

Mwanadamu, unakaa katikati ya nyumba ya kuasi, walio na macho ya kuona, lakini hawaoni; wana masikio ya kusikia, lakini hawasikii; kwa maana ni nyumba ya kuasi. Basi, ewe mwanadamu, jitayarishe vifaa vya kuhama, nawe hama mchana mbele ya macho yao; nawe utahama kutoka mahali pako kwenda mahali pengine mbele ya macho yao; huenda wakatafakari, ijapokuwa ni nyumba ya kuasi. Kisha utatoa vifaa vyako mchana mbele ya macho yao, kama vifaa vya kuhama; nawe utatoka jioni mbele ya macho yao, kama wale watokao kwenda utumwani. Chimba ukuta mbele ya macho yao, ukavitoe kwa kupitia humo. Mbele ya macho yao utavibeba begani mwako, na kuvitoa wakati wa macheo ya giza; utafunika uso wako, usije ukaiona nchi; kwa maana nimekuweka kuwa ishara kwa nyumba ya Israeli. Ezeieli 12:2–6.

Wakati nyumba ya waasi ilipoona mfano uliotendwa kwa vitendo, hawakujua maana yake ilikuwa nini, basi wakamwuliza Ezeieli aeleze.

Mwanadamu, je, nyumba ya Israeli, nyumba ile ya waasi, hawakukuambia, Unafanya nini? Waambie, Bwana MUNGU asema hivi; Ujumbe huu unamhusu mkuu aliye Yerusalemu, na nyumba yote ya Israeli walio kati yao. Sema, Mimi ni ishara yenu; kama nilivyofanya, ndivyo watakavyofanyiwa wao: watahamishwa na kwenda utumwani. Ezeieli 12:9–11.

Kuzingirwa kwa Yerusalemu ni ishara kwa watu wa Mungu katika siku za mwisho.

“Kila mmoja wa manabii wa kale alizungumza zaidi si kwa ajili ya wakati wao wenyewe, bali kwa ajili ya wakati wetu, hivi kwamba unabii wao una nguvu kwa ajili yetu. ‘Basi mambo hayo yote yaliwapata wao kuwa vielelezo; tena yakaandikwa ili kutuonya sisi, ambao mwisho wa dunia umetufikia.’ 1 Wakorintho 10:11. ‘Wakifunuliwa ya kuwa si kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yenu waliwahudumia mambo hayo, ambayo sasa mmehubiriwa na hao waliowahubirieni Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni; mambo hayo ambayo malaika hutamani kuyaangalia.’ 1 Petro 1:12....”

“Biblia imekusanya na kufungamanisha pamoja hazina zake kwa ajili ya kizazi hiki cha mwisho. Matukio yote makuu na shughuli zote za kutisha za historia ya Agano la Kale yamekuwa, nayo yanajirudia, katika kanisa katika siku hizi za mwisho.” Selected Messages, book 3, 338, 339.

Siku Hii Hii

Ezekieli, katika mfano wa kiishara uliotendwa wa ‘mazingiro na uharibifu wa Yerusalemu,’ ni ishara kwa watu wa Mungu katika siku za mwisho.

Tena, katika mwaka wa tisa, mwezi wa kumi, siku ya kumi ya mwezi huo, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, andika jina la siku hii, yaani, ya siku hii yenyewe; mfalme wa Babeli amejijweka dhidi ya Yerusalemu siku hii yenyewe.

Nawe uwanenie mithali nyumba ile ya waasi, ukawaambie, Bwana MUNGU asema hivi; Tia chungu motoni, ukitie, nawe umimine maji ndani yake; kusanya vipande vyake ndani yake, yaani kila kipande kizuri, paja na bega; ukijaze mifupa iliyo teule. Twaa walio teule wa kundi, nawe uhome mifupa chini yake pia, ukakichemshie vizuri, nao waichemshie mifupa yake humo ndani. Basi, Bwana MUNGU asema hivi; Ole wa mji ule wa damu, kwa chungu kile ambamo mna kutu ndani yake, na kutu yake haikutoka ndani yake! Kitoe kipande baada ya kipande; msiangukie kura juu yake. Kwa maana damu yake i katikati yake; aliiweka juu ya jabali tupu; hakuiimina juu ya nchi, ili kuifunika kwa mavumbi; ili ichochee ghadhabu ipande juu, ili kulipiza kisasi; nimeiweka damu yake juu ya jabali tupu, ili isifunikwe.

Kwa hiyo Bwana MUNGU asema hivi: Ole wake mji wa damu! Mimi nami nitalifanya lundo la kuni kwa ajili ya moto kuwa kubwa. Lundoa kuni, washa moto, uiteketeze nyama, uitiie viungo vizuri, na mifupa na ichomwe. Kisha kiweke tupu juu ya makaa yake, ili shaba yake ipate kuwa moto, na kuungua, na uchafu wake uyeyuke ndani yake, ili takataka yake iteketezwe. Amejichosha kwa uongo, wala takataka yake nyingi haikutoka ndani yake; takataka yake itakuwa katika moto. Katika uchafu wako mna uasherati; kwa sababu nalikutakasa, nawe hukutakasika, hutatakasika tena na uchafu wako hata nitakapofanya ghadhabu yangu itulie juu yako. Mimi, BWANA, nimenena; jambo hilo litakuwa, nami nitalitenda; sitarudi nyuma, wala sitaacha, wala sitajuta; kama zilivyo njia zako, na kama yalivyo matendo yako, ndivyo watakavyokuhukumu, asema Bwana MUNGU.

Neno la Bwana likanijia tena, kusema, Mwanadamu, tazama, ninakuondolea kwa pigo matamania ya macho yako; lakini hutalia wala kuomboleza, wala machozi yako hayatamtiririka. Uzuie kulia, usifanye maombolezo kwa ajili ya wafu, jivike kilemba chako kichwani, na uvae viatu vyako miguuni, wala usifunike midomo yako, wala usile mkate wa watu. Basi nikasema na watu asubuhi; na jioni mke wangu akafa; nami nikafanya asubuhi kama nilivyoamriwa. Watu wakaniambia, Je, hutatuambia mambo haya ni nini kwetu, hata unatenda hivi?

Ndipo nikawajibu, Neno la Bwana likanijia, kusema, Uambie nyumba ya Israeli, Bwana MUNGU asema hivi; Tazama, nitalitia unajisi patakatifu pangu, fahari ya nguvu zenu, tamani ya macho yenu, na kile ambacho nafsi yenu yakihurumia; na wana wenu na binti zenu

mliowaacha wataanguka kwa upanga. Nanyi mtatenda kama nilivyotenda mimi: hamtazifunika midomo yenu, wala hamtakula mkate wa watu. Na vilemba vyenu vitakuwa juu ya vichwa vyenu, na viatu vyenu miguuni mwenu; hamtaomboleza wala kulia; bali mtadhooifika katika maovu yenu, na kuombolezana ninyi kwa ninyi. Basi Ezekieli atakuwa kwenu kuwa ishara; sawasawa na yote aliyoyatenda yeye, ndivyo mtakavyotenda; na jambo hili litakapokuja, ndipo mtakapojua ya kuwa mimi ndimi Bwana MUNGU. Ezekieli 24:1–24.

Ezekieli ni ishara inayotambulisha mwanzo wa kuzingirwa na mwisho wa uharibifu wa Yerusalemu, na baadaye; kufungwa mateka kwa washiriki wa kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia.

“Kristo alipotazama chini kutoka kilele cha Mlima wa Mizeituni, aliona hali hii ya mambo ikiwamo katika kila kanisa. Maonyo hayo yanawafikia wote wanaofuata katika nyayo za watu wa Yerusalemu, waliokuwa na nuru kubwa namna hiyo. Watu hawa wako mbele yetu kama onyo. Kwa kuyakataa maonyo ya Mungu katika siku hizi zetu, wanadamu wanarudia dhambi ya Yerusalemu. Bwana huona kile ambacho chombo cha kibinadamu hakioni wala hakitaki kuona—matokeo ya mipango yote ya kibinadamu katika Battle Creek. Amefanya yote ambayo Mungu angeweza kufanya. Ameangaza nuru mbele ya macho ya watu, ili dhambi zao zisifike kwenye mpaka ambapo toba haiwezi kuhisiwa. Lakini kwa mchakato mrefu wa kuziacha kanuni zilizo za haki na uadilifu, wanadamu wamejiweka mahali ambapo nuru na kweli, haki na rehema, havitambuliwi. Mwenendo huu umekuwa sehemu ya asili yao yenyewe.”
Testimonies, juzuu ya 8, 68.

Mashahidi Wawili wa Alfa na Omega

Ezekieli alikuwa amefanywa bubu kwa njia ya kimiujiza, naye akajulishwa kwamba Yerusalemu utakapoanguka, angeweza tena kusema, na kwamba hapo ndipo angekuwa “ishara.”

Kutomwombolezea mke wake kifo chake kwa Ezekieli kuliweka alama ya alfa mwanzoni mwa mazingirwa, na kinywa cha Ezekieli kufunguliwa Yerusalemu ulipoanguka kilikuwa ishara ya omega. Mazingirwa hadi maangamizi yamewekewa alama kwa ishara mwanzoni na mwishoni. Ndani ya mfano huo huo, shahidi wa pili wa ishara ya alfa na omega unaonyeshwa kwa namna ambayo kifo cha “tamaa ya macho ya Ezekieli” ni alfa, na kifo cha “tamaa ya macho” ya watu ndicho ishara ya omega ya kipindi hicho. Kipindi cha mwaka mmoja na nusu kina mashahidi wawili wa alfa na omega. Kifo cha mke wa Ezekieli kiliwakilisha utumwa na kukanyagwa kwa jeshi, na kifo cha omega cha Yerusalemu kiliwakilisha kukanyagwa kwa patakatifu.

Basi Ezekieli atakuwa ishara kwenu; kama alivyojifanya ndivyo mtakavyofanya; na jambo hili litakapokuja, ndipo mtakapojua ya kuwa mimi ndimi Bwana MUNGU. Tena, wewe mwanadamu, je! Haitakuwa siku nitakapowaondolea nguvu zao, furaha ya utukufu wao, tamanio la macho yao, na kile walichokielekeza nia zao, wana wao na binti zao, kwamba yeye atakayeponea katika siku hiyo atakuja kwako, akupashe habari hiyo masikioni mwako? Katika siku hiyo kinywa chako kitafumbuliwa kwa ajili yake yeye aliyepona, nawe utasema, wala hutakuwa tena bubu; nawe utakuwa ishara kwao; nao watajua ya kuwa mimi ndimi Bwana. Ezekieli 24:24–27.

Vifo Sita

Kifo cha mke wa Ezeieli kinaashiria mwanzo wa kuzingirwa na kifo cha Yerusalemu, ambaye kwa unabii ni bibi-arusi wa Kristo, na kinaonyesha sheria ya Jumapili inayokuja upesi, ambayo inatanguliwa na kipindi kinachowakilishwa na kuzingirwa. Kipindi cha kuzingirwa na maangamizi ni alama mbili tofauti, ijapokuwa zimeunganishwa moja kwa moja. Kuzingirwa ni kipindi cha wakati, na maangamizi ni nukta ya wakati. Maangamizi hayo ni sheria ya Jumapili inayotanguliwa na kipindi cha kuundwa kwa sanamu ya mnyama. Kipindi cha sanamu ya mnyama huhitimishwa kwa alama ya mnyama. Yesu alipobainisha ishara ya kuangamizwa kwa Yerusalemu katika Mathayo ishirini na nne, pia alirejelea siku za Nuhu.

Lakini kama zilivyokuwa siku za Noe, ndivyo kutakavyokuwa pia kuja kwake Mwana wa Adamu. Kwa maana kama vile katika siku zile za kabla ya gharika walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, hata siku ile Noe alipoingia katika safina, wala hawakujua mpaka gharika ilipokuja na kuwachukua wote; ndivyo kutakavyokuwa pia kuja kwake Mwana wa Adamu. Mathayo 24:37–39.

Katika siku za Nuhu, mlango wa rehema ulifungwa, hivyo ukiwa mfano wa sheria ya Jumapili inayokaribia kuja upesi, ambayo nayo pia imefanywa mfano na kufungwa kwa mlango mnamo Oktoba 22, 1844. Kipindi kutoka mkutano wa kambi wa Exeter wa Agosti 12–17 mwaka 1844, kinawakilisha kipindi cha kinabii kinachoongoza kwenye mlango uliofungwa.

Katika siku za Nuhu, Nuhu alimwakilisha malaika wa tatu, na malaika wa tatu aliwasili kwenye mlango uliofungwa wa Oktoba 22, 1844. Katika siku za Nuhu, ambazo kulingana na Yesu zingekuwa kama “kuja kwake Mwana wa Adamu,” wale malaika watatu wa Ufunuo kumi na nne waliongoza hadi kwenye mlango uliofungwa. William Miller aliwakilisha ujumbe wa malaika wa kwanza, naye alifaninishwa na Henoko katika siku za Nuhu. Yuda anautambulisha ujumbe wa Henoko kuwa ni sambamba na ujumbe wa Miller.

Na Enoko pia, wa saba tangu Adamu, alitoa unabii juu ya hao, akisema, Tazama, Bwana anakuja pamoja na makumi elfu ya watakatifu wake, Ili kuwahukumu wote, na kuwathibitishia hatia wote wasiomcha Mungu miongoni mwao kwa sababu ya matendo yao yote ya uovu waliyoyatenda kwa namna ya kutomcha Mungu, na kwa sababu ya maneno yao yote makali ambayo wenye dhambi wasiomcha Mungu wamenena juu yake. Yuda 1:14, 15.

Ujumbe wa malaika wa kwanza wa Miller ulitangaza “hukumu” kama ilivyowakilishwa kwa mfano katika ujumbe wa Henoko. Mwanzo wa Henoko unawekwa alama kuwa yeye ni “wa saba tangu Adamu.” Ujumbe wa Miller ulianza na kuhitimishwa kwa kuwasili kwa “nyakati saba” dhidi ya ufalme wa kaskazini, na miaka arobaini na sita baadaye malaika wa tatu alifika tarehe 22 Oktoba, 1844, wakati “nyakati saba” dhidi ya ufalme wa kusini zilipotimizwa. Wote wawili, Henoko na Miller, ambao walikuwa wajumbe wa saa ya hukumu, walianza kwa kutambulishwa kwa namba saba. Kipindi kilichoanza na Henoko, yule wa saba, kilikoma kwa siku saba ambazo wanyama waliingia ndani ya safina hata mlango uliofungwa kwa njia ya kimuujiza. Yesu daima huonyesha mwisho kwa mwanzo wake.

Henoko alimzaa Methusela, naye Methusela akamzaa Lameki. Lameki na Methusela wanawakilisha ujumbe wa malaika wa pili na pia ujumbe wa kilio cha usiku wa manane. Kilio cha usiku wa manane kiliendelea hadi kufungwa kwa mlango, na hivyo kinawakilishwa na Methusela aliyekufa katika mwaka wa gharika. Lameki aliwakilisha ujumbe wa malaika wa pili, naye Lameki alikufa miaka mitano kabla ya gharika. Ile miaka mitano tangu kufa kwa Lameki hadi kufa kwa Methusela wakati mlango ulipofungwa, ilifananisha kifo cha bibi-arusi wa Ezeieli kilichoashiria mwanzo wa kipindi kilichoongoza hadi kwenye kifo cha Bibi-arusi wa Kristo kinachowakilishwa na Methusela.

Enoko aliwakilisha kwa mfano malaika wa kwanza aliyefika mwaka 1798, Lameki aliwakilisha kwa mfano malaika wa pili aliyefika tarehe 19 Aprili, 1844, na Methusela aliwakilisha kwa mfano kilio cha usiku wa manane kutoka Exeter hadi kwenye mlango uliofungwa wa Oktoba 22, 1844, kilichowakilishwa kwa mfano na Nuhu. Miaka mitano kutoka kifo cha Lameki hadi kifo cha Methusela iliashiria kwa mfano mwaka mmoja na nusu kutoka 587 KK hadi 586 KK. Miaka hiyo mitano kutoka Lameki hadi Methusela inaashiria kwa mfano miaka mitano kutoka 1448 hadi 1453.

Mnamo tarehe 31 Oktoba, 1448, John Palaiologos alikufa, na ndugu yake, Constantine wa kumi na moja, (Constantine wa mwisho) akatafuta ruhusa kutoka kwa dola ya Kiislamu ya Kituruki ili apande kwenye kiti cha enzi cha Roma ya mashariki. Kunyenyekea kwake tarehe 27 Julai, 1299, kulitimiza ile miaka mia moja na hamsini ya pili ya Ufunuo tisa iliyowekwa katika aya ya kumi. Miaka mitano baada ya kifo cha John Palaiologos, ndugu yake Constantine wa kumi na moja alikufa juu ya kuta za Konstantinopoli wakati Mehmed II alipouteka ufalme wa Kibizanti wa Roma ya mashariki. Mehmed ni mtamkisho wa Kituruki wa Mohammed, hivyo kifo cha Mohammed wa kwanza mwaka 632, kilichoanzisha unabii wa kwanza wa miaka mia moja na hamsini wa Ufunuo tisa, (ulioko katika aya ya tano), na kilichomalizika kwa kifo cha Constantine wa mwisho mikononi mwa ‘Mohammed wa pili’ miaka mia nane ishirini na moja baadaye. Miaka mitano kabla ya kifo chake Mohammed alikuwa ametabiri kuangamia kwa Roma, na jambo hilo likatimizwa na Mturuki aliyeitwa Mohammed wa pili.

Konstantino wa mwisho, wa kumi na mmoja, alikufa katika vita vya Konstantinopoli, hivyo akiainisha miaka mitano tangu kifo cha ndugu yake Yohana hadi kifo chake mwenyewe. Miaka hiyo mitano ilifananishwa kwa njia ya mfano na miaka mitano tangu kifo cha Lameki, mwana, hadi kifo cha Methusela, baba, miaka mitano baadaye, mlango ulipofungwa juu ya safina. Hivyo, kifo cha mke wa Ezeieli kilifananishwa kwa njia ya mfano na kifo cha Lameki, na pamoja vinatoa ushuhuda kwa kifo cha Yohana Palaiologos mwaka 1448. Kifo kilichofuata cha Methusela kinalingana na kifo cha bibi-arusi wa Kristo na kuangamizwa kwa Yerusalemu mwaka 586 KK, na pamoja vinalingana na kifo cha Konstantino wa kumi na mmoja.

Mashahidi watatu wa kipindi cha kinabii kinachoanza na kuishia kwa kifo, wanaonyesha kipindi cha kufanyizwa kwa sanamu ya mnyama kinachohitimishwa na chapa ya mnyama, na kinafanana na utangazaji wa kilio cha usiku wa manane katika historia ya Wamillari na kufanyizwa kwa sanamu ya mnyama kinachohitimishwa na chapa ya mnyama katika historia yetu ya sasa. Chapa ya mnyama itakapotimizwa katika sheria ya Jumapili inayokuja upesi, “kunena” kwa kinabii kutawasili kwa upatano na Ezeieli kuweza “kunena” kwa hiari yake mwenyewe Yerusalemu

ilipoharibiwa.

Kusema

Katika sheria ya Jumapili, ambayo imefananishwa kwa mfano na kuangamizwa kwa Yerusalemu, usemi wa kinabii wa Marekani unawekwa alama wakati nabii wa uongo anaponena kama joka.

Kisha nikaona mnyama mwingine akipanda kutoka katika nchi; naye alikuwa na pembe mbili mfano wa mwana-kondoo, naye akanena kama joka. Ufunuo 13:11.

Katika sheria ya Jumapili, Balaamu humpiga punda wake mara ya tatu, naye punda huyo ndipo ananena.

Bwana akaifungua kinywa cha yule punda, naye akamwambia Balaamu, Nimekutenda nini hata umenipiga mara hizi tatu? Balaamu akamwambia yule punda, Kwa sababu umenidhihaki; laiti ningekuwa na upanga mkononi mwangu, kwa maana sasa ningekuua. Yule punda akamwambia Balaamu, Je, mimi si punda wako ambaye umempanda tangu nilipokuwa wako hata leo? Je, nimewahi kufanya hivi kwako? Naye akasema, La. Hesabu 22:28–30.

Nabii wa uongo hunena wakati wa sheria ya Jumapili, na Uislamu pia hunena wakati wa sheria ya Jumapili. Wote wawili, kwa namna ya kinabii, ni manabii wa uongo. Wakati wa sheria ya Jumapili, “maono” ya Habakuki yaliyokawia hunena.

Kwa maana maono bado ni kwa wakati uliowekwa; lakini mwisho wake yatasema, wala hayata danganya; yajapokawia, yangojee; kwa sababu hakika yatakuja, hayatakawia. Habakuki 2:3.

Habakuki ndiye nabii wa kweli anayesema kinyume na manabii wa uongo. ‘Maono’ ya Habakuki hunena kupitia kinywa cha Ezekieli, ambaye hapo awali alikuwa bubu, na kisha kinywa chake kufunguliwa. Ahadi ya kuwa kinywa cha Mungu ilitolewa kwa Yereimia.

Kwa nini maumivu yangu ni ya daima, na jeraha langu halitibiki, ambalo lakataa kuponywa? Je, wewe utakuwa kwangu kabisa kama mwongo, na kama maji yapungukayo? Kwa hiyo Bwana asema hivi, Ukirudi, ndipo nitakurudisha tena, nawe utasimama mbele zangu; na ukitoa kilicho cha thamani kutoka katika kilicho kibaya, utakuwa kama kinywa changu; wao na wakurudie wewe, lakini usiwarudie wao. Yereimia 15:18, 19.

Katika sheria ya Jumapili, miezi tisa ya ububu wa Zakaria ilikoma alipozungumza na kuthibitisha kwamba jina la mwanawe linapaswa kuwa Yohana. Zakaria aliwakilisha uongozi wasioiamini neno la malaika wa tatu, na Yohana aliwakilisha vuguvugu la Eliya, kanisa ambalo lingeandaa njia kwa ajili ya Kuja kwa Kristo mara ya Pili.

Naye Zakaria akamwambia malaika, Nitalijuaje jambo hili? Kwa maana mimi ni mzee, na mke wangu amesonga sana katika umri. Malaika akajibu, akamwambia, Mimi ni Gabrieli, ninayesimama mbele za Mungu; nami nimetumwa kusema nawe na kukuletea habari hizi njema. Na tazama, utakuwa bubu, wala hutaweza kusema, hata siku ile mambo haya yatakapotimizwa, kwa sababu hukuyasadiki maneno yangu, ambayo yatatimizwa kwa wakati wake.

Nao watu walikuwa wakingojea Zacharia, nao wakastaajabu kwa kuwa alikawia sana hekaluni. Alipotoka, hakuweza kusema nao; wakaona kwamba alikuwa ameona maono hekaluni, kwa maana aliwafanyia ishara, akabaki hana usemi. Luka 1:18–22.

Zekaria alikuwa wa zamu ya nane ya makuhani.

Palikuwa katika siku za Herode, mfalme wa Uyahudi, kuhani mmoja aitwaye Zakaria, wa zamu ya Abiya; na mkewe alikuwa miongoni mwa binti za Haruni, na jina lake alikuwa Elisabeti. Nao walikuwa wenye haki wote wawili mbele za Mungu, wakienenda katika amri zote na maagizo ya Bwana bila lawama. Nao hawakuwa na mtoto, kwa sababu Elisabeti alikuwa tasa, nao wote wawili walikuwa wameendelea sana katika miaka yao. Ikawa, alipokuwa akitekeleza huduma ya ukuhani mbele za Mungu kwa utaratibu wa zamu yake, kulingana na desturi ya ukuhani, kura yake ilikuwa kufukiza uvumba alipoingia katika hekalu la Bwana. Na mkutano wote wa watu walikuwa wakisali nje wakati wa kufukiza uvumba. Luka 1:5–10.

Manabii wote wanawakilisha siku za mwisho, na Zakaria akaingia hekaluni, kama alivyofanya Ezeieli. Alikuwa wa zamu ya nane ya makuhani, jambo linaloweka alama ya mfano wa roho nane katika safina ya Nuhu waliohamia kutoka ulimwengu wa kale kwenda ulimwengu mpya. Yeye pamoja na mke wake walikuwa wasio na lawama, lakini Zakaria angalitilia shaka maneno ya Gabrieli. Vuguvugu la Wamilleri lilianza kama Wafiladelfia (wasio na lawama) lakini likageuka kuwa Walaodikia mwaka 1856. Katika siku za mwisho, ujumbe wa malaika ni ujumbe wa malaika wa tatu, na ujumbe wa Gabrieli kwa Zakaria unawakilisha ujumbe wa malaika wa tatu na pia ujumbe wa Eliya, kama unavyowakilishwa na Yohana Mbatizaji.

Malaika wa Bwana akamtokea, amesimama upande wa kuume wa madhabahu ya kufukizia uvumba. Naye Zekaria alipomwona, alifadhaika, na hofu ikamwangukia. Lakini malaika akamwambia, Usiogope, Zekaria; kwa kuwa ombi lako limesikiwa; na mkeo Elisabeti atakuzalia mwana, nawe utamwita jina lake Yohana. Naye utakuwa na furaha na shangwe; na wengi watafurahia kuzaliwa kwake. Kwa maana atakuwa mkuu mbele za Bwana, wala hatakunywa divai wala kileo; naye atajazwa Roho Mtakatifu tangu tumboni mwa mamaye. Na wengi miongoni mwa wana wa Israeli atawarudisha kwa Bwana, Mungu wao. Naye atatangulia mbele zake katika roho na nguvu za Eliya, ili kuigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto, na kuwaelekeza wasiotii kwenye hekima ya wenye haki; ili kumwandalia Bwana watu waliotengenezwa tayari. Zekaria akamwambia malaika, Nitajua kwa nini jambo hili? kwa maana mimi ni mzee, na mke wangu amesonga sana siku zake. Malaika akajibu, akamwambia, Mimi ni Gabrieli, nisimamaye mbele za Mungu; nami nimetumwa niseme nawe, na kukupasha habari hizi njema. Luka 1:11–19.

Zekaria alitia shaka kwamba ujumbe wa Eliya ajaye ungetimizwa.

Tazama, nitawapelekea Eliya nabii kabla haijaja siku ile kuu na ya kutisha ya Bwana; naye ataigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao, nisije nikaija nikapiga nchi kwa laana. Malaki 4:5, 6.

Dada White, katika muktadha wa kutiwa muhuri kwa Ezeieli katika sura ya tisa, anaeleza kwa nini uongozi wa kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia ulifanishwa kwa mfano na kutokuamini kwa Zakaria.

“Tabaka lile ambalo halihisi huzuni kwa ajili ya kushuka kwao kiroho wenyewe, wala kuomboleza kwa ajili ya dhambi za wengine, litaachwa bila muhuri wa Mungu. Bwana anawapa wajumbe Wake amri, wale watu wenye silaha za kuchinjia mikononi mwao: ‘Nendeni nyuma yake katikati ya mji, mkapige; jicho lenu lisiachilie, wala msiwe na huruma: wekeni kabisa wazee na vijana, wasichana, na watoto wadogo, na wanawake; lakini msimkaribie mtu yeyote aliye na ile alama; nanyi anzieni pa patakatifu Pangu. Ndipo wakaanza kwa wazee waliokuwa mbele ya nyumba.’”

“Hapa tunaona kwamba kanisa—patakatifu pa Bwana—lilikuwa la kwanza kuhisi pigo la ghadhabu ya Mungu. Wazee, wale ambao Mungu alikuwa amewapa nuru kubwa na ambao walikuwa wamesimama kama walinzi wa masilahi ya kiroho ya watu, walikuwa wameisaliti amana yao. Walikuwa wamechukua msimamo kwamba hatupaswi kutazamia miujiza na udhihirisho dhahiri wa uweza wa Mungu kama ilivyokuwa katika siku za zamani. Nyakati zimebadilika. Maneno haya huiimarisha kutokuamini kwao, nao husema: Bwana hatatenda mema, wala hatatenda mabaya. Yeye ni mwenye rehema mno hata asiwaadhibu watu Wake kwa hukumu. Hivyo ‘Amani na salama’ ndilo kilio cha watu ambao hawatainua tena sauti yao kama tarumbeta ili kuwaonyesha watu wa Mungu makosa yao na nyumba ya Yakobo dhambi zao. Mbwa hawa bubu wasioweza kubweka ndio wale wanaoupata kisasi cha haki cha Mungu aliyekasirishwa. Wanaume, wasichana, na watoto wadogo wote wanaangamia pamoja.”
Testimonies, volume 5, 211.

Zakaria aliutilia shaka ujumbe wa malaika wa tatu, ambao ni ujumbe wa Eliya unaorudia historia ya Yohana Mbatizaji pamoja na historia ya William Miller.

Miezi Mitano

Elisabeth alificha ujauzito wake kwa muda wa miezi mitano.

Na baada ya siku hizo mkewe Elisabeti akapata mimba, akajificha muda wa miezi mitano, akisema, Hivi ndivyo Bwana alivyonitendea katika siku zile alizonikumbuka, ili aondoe aibu yangu miongoni mwa watu. Na mwezi wa sita malaika Gabrieli alitumwa na Mungu kwenda mji wa Galilaya, ulioitwa Nazareti. Luka 1:24–26.

Zekaria alikuwa wa zamu ya nane ya makuhani, akipatana na kutahiriwa kwa mwanawe Yohana siku ya nane, wakati ambao Zekaria angenena tena. Yeye na mwanawe Yohana wanawakilisha zile nafsi nane zilizokuwa katika safina ya Nuhu, ambao walifichwa mbali na mauti iliyoletwa na maji ya gharika kwa muda wa miezi mitano, yaani siku mia moja na hamsini. Siku hizo mia moja na hamsini za mimba na za maji ya gharika zinapatana na vipindi viwili vya miezi mitano katika Ufunuo tisa.

Zekaria na mwanawe Yohana pia huwakilisha wakati kanisa la saba la Laodikia linapobadilika na kuwa kanisa la nane la Filadelfia. Tangu huduma ya Zekaria katika zamu ya nane hadi tohara ya

mwanawe Yohana ya siku ya nane huwakilisha kipindi cha kinabii, ambapo namba nane hutambulisha mwanzo na mwisho. Ndani ya kipindi hicho cha kinabii mna kipindi cha miezi mitano kinachowakilisha kipindi cha kujificha.

“Kunenwa” kwa unabii kunaitambulisha sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja, hivyo Zakaria hunena wakati wa sheria ya Jumapili, wakati mwanawe anapotiwa muhuri, kama inavyowakilishwa na tendo la tohara. Katika historia hiyo, kabla ya sheria ya Jumapili wakati Zakaria anaponena, mwishoni mwa miezi mitano, katika mwezi wa sita Mariamu humtembelea Elisabeti na Roho Mtakatifu humtia mafuta Elisabeti, ambaye kama mwanamke anawakilisha kutiwa mafuta kwa kanisa la Mungu miezi minne kabla ya sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja.

Mariamu akaondoka siku zile, akaenda kwa haraka mpaka nchi ya vilima, katika mji wa Yuda; akaingia nyumbani mwa Zakaria, akamsalimu Elizabeti. Ikawa, Elizabeti aliposikia salamu ya Mariamu, mtoto mchanga akaruka tumboni mwake; naye Elizabeti akajazwa Roho Mtakatifu. Akasema kwa sauti kuu, akasema, Umearikiwa wewe kuliko wanawake wote, na kimebarikiwa kilicho tumboni mwako. Limenitokeaje neno hili, hata mama wa Bwana wangu aje kwangu? Kwa maana tazama, mara sauti ya salamu yako ilipoingia masikioni mwangu, mtoto mchanga akaruka tumboni mwangu kwa furaha. Naye amearikiwa yeye aliyeamini; kwa maana yatatimizwa yale aliyoambiwa na Bwana. Luka 1:39–45.

Mwisho wa miezi mitano, Elisabeti alisema na Mariamu “kwa sauti kuu,” akimsifu Mariamu kwa kuiamini kwake ujumbe wa Gabrieli, ambao katika siku za mwisho ni ujumbe wa malaika wa tatu. Mume wa Elisabeti, Zakaria, alikuwa ameukataa kwa kutokuamini, lakini si Mariamu. Mariamu aliusikia ujumbe wa Gabrieli miezi mitano baada ya Zakaria, hivyo imani yake katika malaika wa tatu inaonyeshwa kuwa ilikuja baada ya ujumbe uliofichika wa miezi mitano kufunuliwa. Ujumbe uliofichika wa miezi mitano katika siku za mwisho ni miezi mitano ya kwanza ya Ufunuo 9:5. Mariamu analiwakilisha kanisa la siku za mwisho linaloukubali ujumbe wa malaika wa tatu, unaojumuisha kufunguliwa kwa namna ya pekee kwa miezi mitano muda mfupi kabla ya tangazo la sheria ya Jumapili inayokuja upesi kusikika takriban miezi minne baadaye.

Katika alama za njiani za ziara ya Mariamu, mwendo wa malaika wa kwanza na wa pili, ukiwakilishwa na Zakaria na Elisabeti, unaunganishwa na mwendo wa malaika wa tatu unaowakilishwa na Mariamu na Yusufu. Zakaria anawakilisha afisa kutoka katika kanisa ambalo halikuuamini ujumbe wa malaika wa tatu, na Yusufu, seremala, anawakilisha mwendo unaowakilishwa na kazi ya kujitegemeza. Uadventista unamalizika kama ulivyoanza, na ulianza kama mwendo, si kama mfumo wa kanisa uliopangwa. Mwendo wa wale mia moja arobaini na nne elfu, unaowakilishwa na Yusufu, Mariamu na Kristo, ni jamaa wa moja kwa moja wa mwendo wa Wamilleri unaowakilishwa na Zakaria, Elisabeti na Yohana, na kutokuamini kwa mwaka 1863 kunawakilishwa na Zakaria. Mwaka 1863 unawakilisha kutokuamini kwa ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili, na mwendo wa malaika wa tatu unawakilisha imani ya Mariamu.

“Malaika walitumwa kumsaidia yule malaika mkuu kutoka mbinguni, nami nikasikia sauti ambazo zilionekana kusikika kila mahali, ‘Tokeni kwake, enyi watu Wangu, msije mkashiriki katika dhambi zake, wala msije mkapokea mapigo yake. Kwa maana dhambi zake zimefika hata mbinguni, naye Mungu ameyakumbuka maovu yake.’ Ujumbe huu ulionekana kuwa

nyongeza ya ujumbe wa tatu, ukiungana nao kama vile kilio cha usiku wa manane kilivyoungana na ujumbe wa malaika wa pili mwaka wa 1844. Utukufu wa Mungu ulikuwa juu ya watakatifu wenye saburi, wanaongoja, nao kwa ujasiri walitoa onyo la mwisho lenye uzito mkuu, wakitangaza kuanguka kwa Babeli na kuwaita watu wa Mungu watoke kwake ili wapate kuepuka hukumu yake ya kutisha.” *Early Writings*, 277.

Muungano wa jumbe mbili unawakilishwa na Mariamu kumtembelea Elisabeti, na hatua hiyo ilifika wakati ile miezi mitano iliyofichwa ilipofunuliwa. Hatua hiyo ndiyo mahali unabii mbili huungana na kutangazwa pamoja. Mmoja ulitangazwa na Elisabeti na ule mwingine na Mariamu. Kuungana kwa jumbe mbili kunabainisha wakati kilio cha usiku wa manane huungana na ujumbe wa malaika wa pili, na hilo lilitukia katika historia ya Wamillerite kwenye mkutano wa kambi wa Exeter.

Baada ya Elisabeth na kisha Mariamu kutoa matangazo yao, “Mariamu akakaa pamoja naye kama miezi mitatu, kisha akarudi nyumbani kwake mwenyewe.” Luka 1:56. Kipindi cha siku sitini na sita kutoka Exeter hadi Oktoba 22, 1844 kinawakilishwa na ile miezi minne, iliyohitimika katika sheria ya Jumapili inayokuja upesi, wakati Zakaria aliponena. Ile miezi minne inawakilisha kipindi cha kutangazwa kwa ujumbe wa kilio cha usiku wa manane, ambao hufika baada ya ujumbe wa miezi mitano iliyofichwa.

Jumbe mbili katika historia ya Wamilleri zilikuwa za malaika wa kwanza na wa pili, na ujumbe wa malaika wa kwanza ulipewa nguvu kwa utimizo wa unabii wa wakati ulioanza kwa kipindi cha miezi mitano, ambao ulifichwa kwa sehemu hadi siku kumi kabla ya kutimia kwake mnamo Agosti 11, 1840, kama ilivyoelezwa na Josiah Litch. Kutiwa nguvu kwa ujumbe wa malaika wa pili kulikuwa kusahihishwa kwa utabiri usio sahihi wa mwaka 1843, kulikotukia katika mkutano wa kambi wa Exeter, kama ilivyoelezwa na Samuel Snow.

Tangazo la ujumbe wa pande mbili wa kilio cha usiku wa manane linaonyeshwa kuwa kipindi kifupi kabla ya mlango kufungwa, ambacho katika simulizi la Nuhu kilifungua kipindi cha miezi mitano kilichohitimika kwa safina kuketi juu ya mlima Ararati. Kipindi cha kutangazwa kwa kilio cha usiku wa manane huja baada ya kufunuliwa kwa miezi mitano iliyofichwa, ambako kulikuja siku kumi kabla ya Agosti 11, 1840, na pia kilikuja baada ya Bwana kuuondoa mkono Wake kutoka kwa tarakimu alizokuwa amezifunika juu ya chati ya 1843. Siku kumi za Agosti 1 hadi 11 zinapatana na siku sitini na sita za Exeter hadi Oktoba 22, 1844, na ushuhuda wa pande mbili hutambulisha kwamba kufunuliwa kwa miezi mitano iliyofichwa, kukiambatana na kusahihishwa kwa tangazo lisilo sahihi lililoleta kukatishwa tamaa kwa kwanza, hutokea wakati Mariamu anapokutana na kumsalimu Elisabeti katika mwezi wa sita.

Katika sheria ya Jumapili, Marekani hunena kama joka, punda wa Uislamu hunena, na maono ya Habakuki hunena kupitia kinywa cha Yeremia, Zekaria, na Ezeieli. Katika sheria ya Jumapili, Ezeieli ni ishara, hivyo akiwakilisha bendera inayoinuliwa katika sheria ya Jumapili. Marejeo mawili kati ya yale tisa ya neno “ishara” katika Ezeieli yanazitambulisha “sabato” kuwa ishara ya utakaso inayowakilisha muungano wa Uungu na ubinadamu.

Lakini nikatenda kwa ajili ya jina langu, lisitiwe unajisi mbele ya mataifa, ambao walikuwa kati yao, ambao machoni pao nilijifanya nijulikane kwao, kwa kuwatoa katika nchi ya Misri. Kwa hiyo nikawatoa watoke katika nchi ya Misri, nikawaleta nyikani. Nami nikawapa amri zangu, nikawaonyesha hukumu zangu, ambazo mtu akizitenda, ataishi kwa hizo.

Zaidi ya hayo niliwapa pia Sabato zangu, ziwe ishara kati yangu na wao, ili wajue ya kuwa mimi ndimi Bwana niwatakasaye. Lakini nyumba ya Israeli waliniasi huko jangwani; hawakuenenda katika amri zangu, na hukumu zangu walizidharau, ambazo mtu akizitenda, ataishi kwa hizo; nazo Sabato zangu walizitia unajisi sana. Ndipo nikasema ya kwamba nitawamiminia ghadhabu yangu huko jangwani, ili kuwaangamiza. Lakini nikatenda kwa ajili ya jina langu, lisitiwe unajisi mbele ya mataifa, ambao machoni pao niliwatoa. Tena naliinua mkono wangu kwao huko jangwani, ya kuwa sitawaingiza katika nchi niliyowapa, ijaayo maziwa na asali, ambayo ndiyo utukufu wa nchi zote; kwa sababu walizidharau hukumu zangu, wala hawakuenenda katika amri zangu, bali walizitia unajisi Sabato zangu; kwa maana mioyo yao iliandama sanamu zao. Hata hivyo jicho langu liliwahurumia, nisiwaangamize, wala sikuwafikia mwisho huko jangwani. Lakini nikawaambia watoto wao huko jangwani, Msiende katika amri za baba zenu, wala msizishike hukumu zao, wala msijitie unajisi kwa sanamu zao; mimi ndimi Bwana, Mungu wenu; enendeni katika amri zangu, mkazishike hukumu zangu, na kuzitenda; tena zitakaseni Sabato zangu; nazo zitakuwa ishara kati yangu na ninyi, mpate kujua ya kuwa mimi ndimi Bwana, Mungu wenu. Ezeieli 20:9–20.

Ezeieli anawakilisha bendera ya wale mia moja na arobaini na nne elfu, na ishara ya Uungu uliofungamana na ubinadamu ni “sabato” za Bwana. Ezeieli ni ishara mwanzoni mwa mazingiwa, naye ni ishara katika kuangamizwa kwa Yerusalemu, anapoinuliwa kuwa bendera. Mwanzoni mwa mazingiwa, wale wanaokataa kuona na kusikia, wanaozitia unajisi “sabato” Zake, nao pia ni ishara.

Ndipo wakaja kwangu baadhi ya wazee wa Israeli, wakaketi mbele yangu. Neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, watu hawa wameziweka sanamu zao moyoni mwao, nao wameweka mbele ya nyuso zao kikwazo cha uovu wao; je, niulizwe kabisa na wao? Basi, sema nao, uwaambie, Bwana MUNGU asema hivi; Kila mtu wa nyumba ya Israeli awekeaye sanamu zake moyoni mwake, naye akiweka mbele ya uso wake kikwazo cha uovu wake, kisha akimjia nabii; mimi, Bwana, nitamjibu yeye ajaye kulingana na wingi wa sanamu zake; ili nipate kuishika nyumba ya Israeli katika mioyo yao wenyewe, kwa sababu wote wametengwa nami kwa sababu ya sanamu zao.

Kwa hiyo, liambie nyumba ya Israeli, Bwana MUNGU asema hivi: Tubuni, mkajiepushe na sanamu zenu; na mgeuze nyuso zenu mbali na machukizo yenu yote. Kwa maana kila mtu wa nyumba ya Israeli, au wa mgeni akaaye katika Israeli, anayejitenga nami, na kuviweka sanamu vyake moyoni mwake, na kujiwekea mbele ya uso wake kikwazo cha uovu wake, kisha huja kwa nabii ili kuniuliza kwa njia yake; mimi, BWANA, nitamjibu kwa nafsi yangu mwenyewe. Nami nitaelekeza uso wangu juu ya mtu huyo, na kumfanya kuwa ishara na methali, nami nitamkatilia mbali kutoka katikati ya watu wangu; nanyi mtajua ya kuwa mimi ndimi BWANA. Na ikiwa nabii amedanganywa hapo asemipo neno, mimi BWANA nimemdanganya nabii huyo, nami nitanyosha mkono wangu juu yake, na kumwangamiza kutoka katikati ya watu wangu Israeli. Nao watauchukua adhabu ya uovu wao; adhabu ya nabii itakuwa kama

adhabu yake yeye amwulizaye; ili nyumba ya Israeli wasipotee tena mbali nami, wala wasijitie unajisi tena kwa makosa yao yote; bali wawe watu wangu, nami niwe Mungu wao, asema Bwana MUNGU. Ezekeieli 14:1–11.

Huko Nashville, wale walio ndani ya kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia ambao hawakuamini kama alivyofanya Zakaria; ambao walikuwa “wameshikilia msimamo kwamba hatuhitaji kutazamia miujiza na udhihirisho wa wazi wa uweza wa Mungu kama katika siku za zamani,” kama ilivyowakilishwa na 1840 hadi 1844, watakabiliwa na wale walio nje ya Uadventista kuhusu sababu iliyowafanya washindwe kutoa onyo. Wanakuwa “ishara” ya ujumbe wa uongo wa amani na usalama, ambao huashiria utengano wa wenye hekima na wapumbavu kama ilivyowakilishwa na mahema mawili yanayopingana katika mkutano wa kambi wa Exeter. Wanabeba “ishara” ya ibada ya sanamu na uasi, ilhali Ezekeieli anabeba ujumbe wa kweli wa onyo la kinabii. Mwishoni mwa mazingiwa, Yerusalemu unapoharibiwa, ukiiwakilisha sheria ya Jumapili, ishara ya uasi ndiyo chapa ya mnyama, na ishara ya utii ndiyo muhuri wa Mungu.

Muda wa rehema kwa Uadventista umefungwa kabisa wakati wa sheria ya Jumapili, na kuna ishara ya wenye haki na waovu walio hapo wametiwa alama. Kufungwa kwa muda wa rehema katika sheria ya Jumapili inayokuja upesi ni mfano wa kufungwa kwa muda wa rehema wakati Mikaeli atakaposimama, na hapo ishara ya kufa kwa makutano mengi inawakilishwa na Gogu na Magogu.

Nao wapitao nchi, kila aonapo mfupa wa mtu, ndipo atausimamishia ishara kando yake, hata wazikaji watakapouzikia katika bonde la Hamongogu. Na jina la mji nalo litakuwa Hamona. Hivyo ndivyo watakavyoitakasa nchi. Ezekeieli 39:15, 16.

Ishara ya agano inatambuliwa katika sura ya thelathini na saba ya Ezekeieli ambapo bonde la mifupa mikavu linaletwa uzimani na vijiti viwili vinaunganishwa. Mifupa hiyo huletwa uzimani kwa ujumbe wa Uislamu, unaowakilishwa kama pepo nne, hivyo basi kuashiria Agosti 11, 1840. Vijiti viwili vinaunganishwa kuwa kimoja, hivyo kuwakilisha kuunganishwa kwa ujumbe wa malaika wa pili na ujumbe wa kilio cha usiku wa manane. Mifupa ni kutiwa nguvu kwa malaika wa kwanza na vijiti viwili ni kutiwa nguvu kwa malaika wa pili. Baada ya hayo watu wa Mungu huwa watu Wake teule wa agano wa siku za mwisho, wakiwakilishwa na Yohana, kama wale mia moja arobaini na nne elfu.

Zaidi ya hayo nitafanya nao agano la amani; litakuwa agano la milele nao; nami nitawaweka, na kuwazidisha, nami nitaweka patakatifu pangu katikati yao milele. Maskani yangu nayo itakuwa pamoja nao; naam, nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Nao mataifa watajua ya kuwa mimi, Bwana, ndiye nimtakasaye Israeli, hapo patakatifu pangu patakapokuwa katikati yao milele. Ezekeieli 37:26–28.

Muungano wa Uungu na ubinadamu unawakilishwa kwa njia mbalimbali ndani ya Neno la Mungu, na mfano mmoja ni pale “ngome ya nafsi” iliyo ndani ya asili ya juu ya mwanadamu inapounganishwa na ngome ya patakatifu pa Mungu. Wakati chumba cha kiti cha enzi cha mbinguni, kinachowakilisha ngome ya Mungu, kinapounganishwa na ngome ya asili ya juu ya mwanadamu, watu wa Mungu “hutakaswa,” naye hukaa “katikati yao milele.”

Baada ya sura ya thelathini na saba, Ezeieli anaweka wazi sura ya thelathini na nane na ya thelathini na tisa, ambamo anawashughulikia Gogu na Magogu kama alama za muungano wa wanadamu walio nje ya watu wa agano teule la Mungu. Katika sura ya arobaini, watu wa agano wa sura ya thelathini na saba wanawakilishwa kama hekalu linaloijaza dunia yote. Sura ya thelathini na nane hadi ya arobaini zinawakilisha kuinuka kwa watu wa agano wa Mungu katika siku za mwisho, kama kunavyowakilishwa na nambari 38 na 40.

Tutaendeleza mambo haya katika makala inayofuata.